

מבוא לתיאוריה פמיניסטית ולימודי מגדר

קורס מס' 196.2.0072/82
תשפ"ב

ד"ר עמליה זיו

התכנית ללימודי מגדר

יום ג', 16:00-14:00, בניין 32, חדר 309

שעות קבלה: יום ב' 14:00-12:00, יום ג' 18:00-17:00 בתאום מראש בדוא"ל: amlia@bgu.ac.il

מטרת הקורס היא לספק סקירה שיטתית של שדה התיאוריה הפמיניסטית ולימודי המגדר על מורכבותו וגוונים הרבים, ולהעניק לסטודנטיות/ים הכרות עם הוגות מרכזיות, טקסטים מכוננים ופרדיגמות שונות של מחשבה פמיניסטית. הקורס יפרוש יריעה היסטורית רחבה – החל מאבני יסוד של הגות פמיניסטית ועד להגות פמיניסטית בת ימינו – ויבחן את המפגש שבין המחשבה הפמיניסטית לפרדיגמות ביקורתיות ותיאורטיות אחרות (מרקסיזם, פסיכואנליזה, פוסטקולוניאליזם, תיאוריה קווירית ועוד). לצד זאת, נבחן כיצד הקטגוריה "מגדר" מסייעת להבין את אופן ארגונו של הסדר החברתי בתחומים כגון משפחה, עבודה, גוף ומיניות.

דרישות הקורס:

- ❖ נוכחות, קריאה שוטפת והשתתפות פעילה:
  - עליכן.ם להגיע לשיעור לאחר שקראתן.ם את חומר הקריאה לאותו שיעור, להביא אותו לשיעור ולהיות מוכנים.ות לדון בו.
  - חובת הנוכחות בקורס היא 100%. למעט נסיבות חריגות ביותר, היעדרות מיותר משלושה מפגשים בסמסטר תגרור כישלון בקורס.
- ❖ השתתפות פעילה בקריאה משותפת ב-Perusall: נעשה שימוש קבוע בפלטפורמה זו. חובה להשתתף בשמונים אחוז ממטלות הקריאה הללו.
- ❖ עבודת אמצע שנה
- ❖ עבודת סוף שנה

הרכב הציון הסופי:

השתתפות פעילה בקריאה משותפת ב-Perusall – 20%
עבודת אמצע שנה – 30%
עבודת סוף שנה – 50%

רשימת קריאה:

(ייתכנו שינויים)

מבוא

ניצה ברקוביץ, "פמיניזם". מתוך: אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים), **אי/שוויון**. הוצאת אוניברסיטת בן גוריון, 2006. 324-331.

אורית קמיר, **פמיניזם, זכויות ומשפט**, אוניברסיטה משודרת, משרד הביטחון-ההוצאה לאור, 2002. פרקים א' וב', עמ' 17-48.

אבני דרך פמיניסטיות

- ג'ון סטיוארט מיל, "שיעבוד הנשים" [1869]. מתוך: באום, דלית ואחרות (עורכות). **ללמוד פמיניזם: מקראה**. סדרת מגדרים, הקיבוץ המאוחד, 2006, 43-47.
- אליזבת קיידי סטנטון, "הצהרת העמדות - סנקה פולס" [1848]. מתוך: **ללמוד פמיניזם**. 31-36.
- סימון דה בובואר, **המין השני**. כרך ראשון: **העובדות והמיתוסים**. בבל, 2001, 9-27.

לקריאה נוספת:

Rosemary Tong, "Existentialist Feminism" in *Feminist Thought: A comprehensive Introduction* (R Westview Press, 1989).

הגל השני – פמיניזם ליברלי מול פמיניזם רדיקלי

- בטי פרידן, "הבעיה שאין לה שם". מתוך: **ללמוד פמיניזם: מקראה**. עמ' 48-61.
- Betty Friedan, "The Crisis in Woman's Identity," *The Feminine Mystique* (Penguin, 1963), 61-70.
- "מניפסט רדסטוקינגס". מתוך: **ללמוד פמיניזם**. 62-66.
- קייט מילט, "תיאוריה של פוליטיקה מינית". מתוך: **ללמוד פמיניזם: מקראה**. עמ' 67-107.
- קתרין מקינון, "שוני ושליטה: על אפליה מינית". מתוך: **פמיניזם משפטי בתיאוריה ובפרקטיקה**. מאנגלית: עידית שורר. רסלינג, 2005. עמ' 23-34.

פסיכולוגיה פמיניסטית, אתיקה פמיניסטית

- Nancy Chodorow, "Family Structure and Feminine personality," in *Feminist Philosophies: Problems, Theories, and Applications*, 309-322.
- קרול גיליגן. **בקול שונה: התיאוריה הפסיכולוגית והתפתחות האשה**. מאנגלית: נעמי בן-חיים. ספריית פועלים, עמ' 31-84.
- לקריאה נוספת: אריאלה פרידמן, "אימהות בראי התיאוריה". מתוך **דרכים לחשיבה פמיניסטית**: מבוא ללימודי מגדר. עורכות: ניצה ינאי, תמר אלמור, אורלי לובין וחנה נווה. האוניברסיטה הפתוחה, 2007, 189-242.

אפיסטמולוגיה פמיניסטית

- ננסי הרטסוק, "נקודת המבט הפמיניסטית: הכשרת הקרקע למטריאליזם היסטורי פמיניסטי". מתוך: **ללמוד פמיניזם: מקראה**. 195-222.

מגדר, עבודה וכלכלה

- דפנה יזרעאלי. "המיגדור בעולם העבודה" מתוך: ד. יזרעאלי, א. פרידמן, ה. דהאן כלב, ח. הרצוג, מ. חסן, ח. נוה וס. פוגל-ביז'אווי (עורכות), **מין מיגדר פוליטיקה**. הקיבוץ המאוחד, קו אדום, 1999, 167-215.
- ברברה ארנרייך וארלי ראסל הוכשילד (עורכות), **האישה הגלובלית: מטפלות, עוזרות ועובדות מין בכלכלה החדשה**. בבל, 2006, 7-23.
- בל הוקס. 2002 (2000). "נשים בעבודה". מתוך: **פמיניזם זה לכולם**. חיפה: פרדס. 57-62.

אימהות כתפקיד וכזהות

- אדריאן רייץ' [1976] 1989. **ילוד אשה**, הוצאת עם עובד, תל אביב. (פרקים 1+2) עמ' 49-84.
- Nancy Scheper-Hughes (1989), "Death Without Weeping: Has poverty ravaged mother love in the shantytowns of Brazil?" **Natural History**, October. Pp. 8-16.

פמיניזם צרפתי

- הלן סיקסון, "צחוקה של המדוזה". בתוך **ללמוד פמיניזם: מקראה**. 134-153.
- לוס איריגארי, "מין זה שאינו אחד". בתוך **מין זה שאינו אחד** (מבחר). רסלינג, 2003. 15-26.

פמיניזם ומיניות

- אנדריאה דבורקין, **משגל**. בבל, 2005. 134-178.
- קתרין מקינון, "מיניות", פורנוגרפיה ושיטה: הנאה תחת הפטריארכיה", בתוך **ללמוד פמיניזם: מקראה**, 376-414.

פמיניזם לסבי

- רדיקלסביות, "האשה המזדהה עם נשים". **ללמוד פמיניזם**, עמ' 111-117.
- אדריאן רייץ'. "הטרנסקסואליות כפוייה והקיום הלסבי". מתוך **יאיר קדר**, **עמליה זיו ואורן קנר** (עורכים), **מעבר למיניות: מבחר מאמרים בלימודים הומו-לסביים ותיאוריה קווירית**. סדרת מגדרים, הקיבוץ המאוחד, 2003. עמ' 73-102.

פמיניזם כהה

- קולקטיב נהר קומבהי, "הצהרה של פמיניזם שחור". מתוך **ללמוד פמיניזם: מקראה**, 154-164.
- בל הוקס. 1984, "אחיות: סולידריות פוליטית בין נשים", מתוך: באום, דלית ואחרות (עורכות). **ללמוד פמיניזם: מקראה**, עמ' 223-243.
- גלוריה אנזלדואה, "אזור הגבול/La Frontera – המסטיצה החדשה". מתוך **ללמוד פמיניזם: מקראה**. 375-357.
- Kimberlé Crenshaw. (1991). "Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color," *Stanford Law Review* 43(6): 1241-1299.

פמיניזם פוסט-קולוניאלי

- צ'נדרה טלפדה מוהנטי, "תחת עיניים מערביות: הגות פמיניסטית ושיחים קולוניאליים". מתוך דלית באום ואחרות (עורכות) **ללמוד פמיניזם: מקראה**. 415-442.
- מנאר חסון, "הפוליטיקה של הכבוד: הפטריארכיה, המדינה ורצח נשים בשם כבוד המשפחה". מתוך: יזרעאלי ואחרות (עורכות). **מין, מגדר ופוליטיקה**. תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1999. עמ' 267-305.

גוף ומגדר

- Susan Bordo. "The Body and the Reproduction of Femininity," in *Unbearable Weight: Feminism, Western Culture and the Body*, 1993 (University of California Press, Berkeley and Los Angeles), 165-184.
- Sandra Bartky, "Foucault, Femininity, and the Modernization of Patriarchal Power," in *Feminist Philosophies: Problems, Theories, and Applications*, 103-118.

גבריות

- רייווין קונל. "הארגון החברתי של הגבריות". *גברויות*. פרדס, 2009. 89-101.

פמיניזם פוסט-סטרוקטורליסטי

- ג'ודית באטלר, "צרות של מגדר [קטע]", מאנגלית: דפנה רוז, *מכאן* 2 (2001), 202-219.
- לקריאה נוספת: עמליה זיו, "חיקוי, ציטוט והתנגדות: הצרות המגדריות של ג'ודית באטלר". *מכאן* 2 (2001), 201-191.